

ЗАПИСНИК

Од јавна расправа по Студијата за оцена на влијание врз животната средина за проектот: Рударски комплекс за производство на катоден бакар - Казандол во општина Валандово, за потребите на инвеститорот "САРДИЧ МЦ" ДООЕЛ од Скопје

На ден 30.03.2015 година (понеделник) во салата на Домот на културата 25-ти Мај во Валандово се одржа јавна расправа по Студијата за оцена на влијанието врз животната средина за проектот: Рударски комплекс за производство на катоден бакар - Казандол во општина Валандово. Јавната расправа ја организираше Министерството за животна средина и просторно планирање и започна во 12:30 часот.

Присутни:

- Билјана Петкоска – Раководител на Сектор за животна средина, МЖСПП;
- Влатко Цветаноски – Советник за постапка за оцена на влијание врз животна средина, МЖСПП;
- Константин Сидеровски и Марјан Михајлов – одговорни експерти за оцена на влијание врз животна средина, преставници на консултантот "ЕМПИРИА ЕМС" ДООЕЛ од Скопје;
- Бошко Сибиновски, претставник на инвеститорот "САРДИЧ МЦ" ДООЕЛ од Скопје, и
- Заинтересирани/засегнати граѓани

Јавната расправа се одвиваше по следниот Дневен ред:

1. Отварање и вовед

Јавната расправа ја отвори и ја водеше Билјана Петкоска – Раководител на Сектор за животна средина во Управата за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање. По краткиот осврт на постапката за оцена на влијание врз животна средина му беше дадено збор на претставникот на изготвувачот на Студијата за оцена на влијанието врз животната средина "ЕМПИРИА ЕМС" ДООЕЛ од Скопје - Марјан Михајлов: Експерт за ОВЖС да одржи презентација на Студија за оцена на влијанието врз животната средина за проект.

2. Презентација на Студијата

Марјан Михајлов ја презентираше Студијата за оцена на влијанието врз животната средина за проектот: Рударски комплекс за производство на катоден бакар - Казандол во општина Валандово. Во презентацијата на Студијата за ОВЖС беа ги образложени и елаборирани основните параметри на проектот и исто така беше истакната оправданоста на проектот. Ги презентираше главните карактеристики на проектот и наведе дека со предложениот проектот инвеститорот има намера да проектира, изгради и да стопанисува со нов рударски комплекс за производство на катоден бакар на наоѓалиштето на бакар во подрачјето на локалитетот Казандол, во општината Валандово во југоисточниот регион на Република Македонија. Проектот за воспоставување на предложениот рударски комплекс ќе се реализира во опфатот на концесискиот простор за геолошки истражувања, чија вкупна површина изнесува 28,98 km². Површината на концесискиот простор за експлоатација изнесува 1508 хектари (околу 15 km²). Комплексот ќе произведува до 4.000 тони бакар на годишно ниво. Предложениот рударски комплекс за производство на катоден бакар вклучува две взаемно поврзани групи на активности:

- Ископ – експлоатација на металична минерална суровина, преку површински коп, и
- Технолошки процес за производство на катоден бакар во преработувачки технолошки комплекс. Овој технолошки процес вклучува два посебни функционални сегменти: (i) геотехнолошки комплекс и (ii) преработувачки комплекс.

Консултантот исто така истакна дека во Студијата за ОВЖС се анализирани следниве главни влијанија: квалитет на воздух, квалитет на вода и почва, бучава, управување на отпад и тоа во сите фази од животниот циклус на проектот - фаза на изградба, оперативна фаза и фаза на

евентуално престанување со работа. За секое од овие влијанија, по секоја фаза поодделно, предвидени се мерки за намалување на потенцијалните влијанија.

По завршувањето на презентацијата на Студијата за ОВЖС, Билјана Петкоска пред да ја отвори дискусијата информираше дека сите заинтересирани можат во рок од 10 дена да достават коментари во однос на Студијата за ОВЖС, а коментарите од заинтересираната јавност ќе бидат земени предвид во текот на постапката

3. Дискусија

Прашање: Владо Атанасоски, МЖСПП. Посочи на два аспекти. Првенствено согласно член 4 од регулативата за депонии на опасен отпад или хемиски неактивни материјали не е дозволена изградба на депонија во сеизмички активни подрачје. И вториот аспект е тектониката и сеизмиката. Станува збор за сеизмичко активно подрачје. Која е гаранцијата да бидат безбедни за околината.

Одговор:

Марјан Михајлов – проектирањето е извршено согласно геомеханичките испитувања напочвата.

Бошко Сибиновски – еден од основните аспекти на проектот се спроведните детални геолошки и гео-механички испитувања. Дополнително, сите градби во опфатот на рударскиот комплекс ќе бидат предмет на ревизија и соодветно мислење од страна на Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија (ИЗИИС).

Константин Сидеровски – одлагалиштето на бакарна руда за лужење по својата намена и функционалност не претставува депонија за опасен отпад. На одлагалиштето ќе се врши одлагање на инертен материјал низ кој ќе циркулираат технолошки раствори кои по завршување на експлоатацијата нема да останат депонирани на локацијата. Во контекст на заштитата на подземјето – проектирана е заштитна подлога која гарантира непропусност - коефициент на филтрација до 10^{-9} m/sec.

Прашање: Блаже Никчевски, МЖСПП. Најпрво да истакнам дека експлоатацијата на минералната сировина потребно е да биде надвор од крајбрежен појас. Понатаму, по однос на хидротехничките објекти обврска е бидат изведени според најдобро достапни техники и каде во нашето соседство има пример за ваков начин на експлоатација на минералната сировина. Тој истакна дека во различни документи, акумулацијата на езерата е со различен капацитет, да се дефинира кое е точната големина на езерата и ја истакна потребата од барање за водно право да се достави до секторот води при МЖСПП.

Одговор:

Марјан Михајлов – во однос на прашањава ги даде следните одговори:

- Проектот се изведува според најдобро достапни техники.
- Се работи за два документи во различни фази поради што можно е да се различни податоците во однос на езерата.
- За потребите на проектот ќе биде обезбедно водно право
- Ваков пример во нашето соседство има во Бугарија, Кипар, итн.

Прашање: Блаже Никчевски - МЖСПП. Дали земјена брана е НДТ во ваков регион.

Одговор: Константин Сидеровски

- Да, за ваков тип на активност и според намената на браните – истите се во согласност со принципите на НДТ.
- Во контекст на волуменот на езерата, хавариското езеро е со вкупен капацитет од 35.000 m³, од кои 13.000 m³ се резервиран капацитет за прием на високи 100-годишни води.

Прашање: НВО Калинка – Валандово. Истакна дека не се против изградбата на проектот, меѓутоа се исплашени од можните негативни влијанија имајќи во предвид дека доаѓаат инвеститори и одат без рекултивација. Имајќи во предвид дека водите во Валандово се од бунарски систем, прашањето е дали е испитана можноста да дојде до загадување на тие води. Исто така има прашање и до планерот дали е разгледана ружата на ветрови односно дека дува северо западен ветер.

Одговор: Марјан Михајлов:

- Предвидена е рекултивација на просторот. Инвеститорот има обврска да изврши рекултивација, независно од досегашното искуство на други локалитети.
- Досегашните хидро-геолошки истражувања покажаа дека во услови на спроведување на мерките за ублажување, нема да има влијание врз подземните води. Дополнително, во текот на експлоатација, ќе биде спроведуван редовен мониторинг на животната средина, вклучително и на квалитетот на подземните води.

Одговор: Томе Тимов – како планери укажавме на ружата на ветрови и доминантниот правец на ветер. Во Студијата за ОВЖС се обработени можните влијанија врз воздухот земајќи го во обзир доминантниот ветер во подрачјето.

Прашање: НВО Роберт Паризо Кавадарци, Движење на екологисти на Македонија. Истакна дека за Студијата за ОВЖС не се информирани и истата не ја имаат разгледано. Меѓутоа истакна дека никој не може да ги гарантира природните катастрофи и дека Валандово не се Кавадрази и Тетово поради тоа е загриженоста на НВО. Исто така има сознанија дека бучавата од експлоатацијата ќе надминуваат 60 децибела има сознанија од други примери на експлоатација каде има забележано испукнување на старите гради.

Одговор: Билјана Петкоска – истакна дека информациите за достапноста на Студијата за ОВЖС се извршени согласно Законот за животната средина, што значи Студијата ја има во Општина Валандово, на веб страната на МЖСПП и за истото е информирана јавноста преку дневен печат. До колку не е разгледана Студијата ги насочи на ниво разгледување и доставување на забелешки во рок од 10 дена и истите ќе бидат земени во предвид во изготвување на извештајот за соодветност.

Одговор: Проф. Зоран Панов – предвидено е разделно минирање со времено задоцнување така да бучавата ќе биде мала и нема да дојде до појава на вибрации кои ќе предизвикуваат оштетување на објекти.

Прашање: Влатко Трпевски, МЖСПП. Во непосредна близина на проектот е Предлог заштитено подрачје, да се наведе кое е тоа подрачје, дали проектот ќе има влијание на заштитеното подрачје, дали е забележано присуство на птици, кога е направена анализата во подрачјето и дали се предвидени компензаторски мерки?

Одговор:

Проф. Љупчо Мелоски

- Во близина на проектот нема заштитени подрачја. Заштитените подрачја се на големо растојание и тоа се подрачја значајни по растенија, не за птици. Влијанието на овој проект е ограничено на самиот простор во опфатот на локацијата, и бидејќи живеалиштата на самата локација ќе бидат уништени и неатрактивни за птици и други видови. Самиот проект во неговата оперативна фаза нема потенцијал за влијание врз птиците, т.е. птиците не се ранлив вид на фауна од ваков вид на проекти. Дополнително, за птиците можат да бидат поставени дивертери (пишталки) на одредени места во опфатот на локацијата. Во поширок смисол, постојниот парк на ветерни електрани во општина Богданци (на неколку километри јужно од проектот) е со поголем потенцијал за негативен ефект врз птиците.
- Анализата на биодиверзитетот беше спроведена од месец септември 2014 до јануари 2015 година, реализирана преку три неколкудневни терени на тимот за биодиверзитет. Може да се каже дека анализите не се целосни, имајќи во предвид дека не е опфатен

пролетниот период. Но, мали се шансите дека во текот на истите е пропуштено нешто значајно. Инаку, тимот за биодиверзитет е со долгогодишно искуство и работа на проекти во поширокото подрачје на проектот и поседува податоци за слични живеалиштата со што се смета дека спроведената анализа на биодиверзитетот е цолосна и ги опфаќа сите потребни аспекти.

- Како компензациона мерка, предвидена е прогресивна рекултивација на просторот, но треба да се внимава дека е потребно да се спроведува со автохтона вегетација

Прашање: Дали 5-микронските честички би имале штетно влијание врз луѓето, дали сулфурната киселина ќе ослободува гасови, дали ќе има зголемено загадување на воздухот, дали тоа загадување ќе влијае врз лозарството. Исто така праша дали е земено во предвид промената на ружата на ветрови од изградбата на ветерниците.

Одговор: Марјан Михајлов - во однос на прашањата ги даде следните одговори:

- Не се предвидува редовно дробење на рудата (само по потреба), така што не се очекува значителна емисија на 5-микронски честички на прашина, која претставува пречка за технолошкиот процес. Во секој случај предвидени се мерки за намалување (супресија) на прашина при ископ и дробење, на патиштата, итн.
- Сулфурната киселина во технолошките раствори хемиски ќе реагира со бакарот во рудата, таа не испарува на типични температури (очекуваните испарувања се водена пара), таа не мириса. Прво што испарува се мали молекули на вода.

Забелешка: Назим Алити, МЖСПП – По завршување на постапката за оцена на влијание врз животната средина, се очекува инвеститорот на поднесе барање за А интегрирана дозвола.

Забелешка: Претставник на лозарите: Ја истакна загриженоста на лозарите, бидејќи државата дава субвенции за еколошко производство.

Одговор: Градоначалникот на општина Валандово – Инвеститорот ќе мора да се придржува до сите мерки кои се предвидени во Студијата, како општина посебно ќе обрнат внимание на проектот.

Прашање: Од каде ќе се набавуваат толкави количини на глина со такви специфичности

Одговор: Марјан Михајлов – сеуште се разгледува можноста за набавка на глина

Други дискусанти не се пријавија и јавната расправа ја затвори Билјана Петкоска во 15:20 часот

Записничари:
Влатко Цветаноски
Билјана Петкоска